

Transliteration–Telugu

Transliteration as per Harvard-Kyoto (HK) Convention
(including Telugu letters – Short e, Short o) -

a A i I u U
R RR lR lRR
e E ai o O au M (H or :)

(e – short | E – Long | o – short | O – Long)

k kh g gh G
c ch j jh J (jn – as in jnAna)
T Th D Dh N
t th d dh n
p ph b bh m
y r l L v
z S s h

rAma bANa-sAvEri

In the kRti ‘rAma bANa’ – rAga sAvEri, zrI tyAgarAja sings the praises of the arrows of zrI rAma.

P rAma bANa trANa zauryam-
(E)mani telupudurA O manasa

A bhAmak(A)sapaDu rAvaNa mUla
balamula nEla kUla jEyu (rAma)

C tammuDu baDalina vELa sura ripu
temmani cakkera paJc(I)yaga kani
lemm(a)nucunu indr(A)ri palka
samayamm(a)ni lEvagA
sammattitO nilabaDi kOdaNDapu
jyA ghOSamul(a)zanula jEsi tA
nemmadi-gala tODunu jUcenurA
nijamaina tyAgarAja nutuDagu (rAma)

Gist

O My Mind!

How shall I describe the protecting prowess of the arrows of zrI rAma - the One praised by this tyAgarAja?

How shall I describe the protecting prowess of the arrows of zrI rAma which made the core strengths or forces of rAvaNa - who coveted His wife – to bite the dust?

When lakSmaNa fatigued, rAvaNa fetched and distributed sweets; at that time, indrajit exhorted (his forces) to rise and the forces rose considering it to be opportune moment; then, zrI rAma, standing with determination, created thunderbolts of twang of His bow and looked at lakSmaNa – His trust-worthy companion.

Word-by-word Meaning

P O My Mind (manasA)! How (Emani) shall I describe (telupudurA) (literally inform) the protecting (trANa) prowess (zauryamu) (zauryamEmani) of the arrows (bANa) of zrI rAma?

A O My Mind! How shall I describe the protecting prowess of the arrows of zrI rAma which made (jEyu) the core (mUla) strengths or forces (balamula) of rAvaNa - who coveted (AsapaDu) His wife (bhAmaku) (bhAmakAsapaDu) – to bite (kUla) (literally knock down) the dust (nEla) (literally earth)?

C When (vELa) lakSmaNa - His Younger brother (tammuDu) fatigued (baDalina), seeing (kani) rAvaNa – enemy (ripu) of celestials (sura) – fetching (temmani) (literally call for) sweets (cakkera) (literally sugar) and distributing (paJci Iyaga) (paJciIyaga) them, and then,

indrajit – enemy (ari) of indra – exhorted (palka) (his forces) to (anucunu) rise (lemmu) (literally get up) (lemmanucunu), and as the forces rose (lEvagA) considering it to be (ani) opportune moment (samayammu) (samayammani),

He (zrI rAma), standing there (nilabaDi) with determination (sammatitO) (literally whole-heartedly), creating (jEsi) (literally making) thunderbolts (azanula) of twang of His bow (jyA ghOSamu) (ghOSamulazanula) kOdaNDa (kOdaNDapu),

He (tA) looked at (jUcenurA) lakSmaNa – His trust-worthy (nemmadigala) companion (tODunu);

How shall I describe the true (nijamaina) protecting prowess of the arrows of zrI rAma - the One praised (nutuDagu) by this tyAgarAja?

Notes –

P - telupudurA – this is how it is given in all books other than that of TKG, wherein it is given as 'pogaDudurA'. This needs to be checked. Any suggestions ???

C – cakkera paJciIyaga – in the vAlmIki rAmAyaNa, there is no such mention – this seems to be poetical imagination of the bard.

C – tODunu – this is how it is given in all the books other than that of TKG, wherein it is given as 'tODanu'. In the present context 'tODunu' seems to be appropriate. This needs to be checked. Any suggestions ???

Devanagari

प. राम बाण त्राण शौर्य-

(मे)मनि तेलुपुदुरा ओ मनसा

अ. भाम(का)सपडु रावण मूल

बलमुल नेल कूल जेयु (रा)

च. तम्मुडु बडलिन वेळ सुर रिपु

तेम्मनि चक्केर प(ञ्ची)यग कनि

ले(म्म)नुचुनु इ(न्द्रा)रि पल्क

समय(म्म)नि लेवगा

सम्मतितो निलबडि कोदण्डपु

ज्या-घोषमु(ल)शनुल जेसि ता

నేమ్మది-గల తొడును జూచెనురా
నిజమైన త్యాగరాజ నుతుడగు (రా)

English with Special Characters

pa. rāma bāṇa trāṇa śaurya-
(mē)mani telupudurā ō manasā
a. bhāma(kā)sapaḍu rāvaṇa mūla
balamula nēla kūla jēyu (rā)
ca. tammuḍu baḍalina vēḷa sura ripu
temmani cakkera pa(ñcī)yaga kani
le(mma)nucunu i(ndrā)ri palka
samaya(mma)ni lēvagā
sammattitō nilabaḍi kōdaṇḍapu
jyā-ghōṣamu(la)śanula jēsi tā
nemmadi-gala tōḍunu jūcenurā
nijamaina tyāgarāja nutuḍagu (rā)

Telugu

ప. రామ బాణ త్రాణ శౌర్య-
(మే)మని తెలుపుదురా ఓ మనసా
అ. భామ(కా)సపడు రావణ మూల
బలముల నేల కూల జేయు (రా)
చ. తమ్ముడు బడలిన వేళ సుర రిపు
తెమ్మని చక్కెర ప(జ్జీ)యగ కని
లె(మ్మ)నుచును ఇ(న్ద్రా)రి పల్క
సమయ(మ్మ)ని లేవగా
సమ్మతితో నిలబడి కోదణ్ణపు
జ్యా-ఘోషము(ల)శనుల జేసి తా
నేమ్మది-గల తోడును జూచెనురా
నిజమైన త్యాగరాజ నుతుడగు (రా)

Tamil

- ப. ராம பா³ண த்ராண **ஸௌ³ய-**
(மே)மனி தெலுபுது³ரா ஓ மனஸா
அ. பா⁴ம(கா)ஸபடு³ ராவண மூல
ப³லமூல நேல கூல ஜேயு (ராம)
ச. தம்முடு³ ப³ட³லின வேள ஸுர ரிபு
தெம்(ம)னி சக்கெர பஞ்(சீ)யக³ கனி
லெம்(ம)னுசனு இந்த்³(ரா)ரி பல்க
ஸமயம்(ம)னி லேவகா³
ஸம்மதிதோ நிலப³டி³ கோத³ண்ட³பு
ஜ்யா-கோ⁴ஷமு(ல)ஸனூல ஜேஸி தா
நெம்மதி³-க³ல தோடு³னு ஜ³செனூரா
நிஜமைன த்யாக³ராஜ நுதுட³கு³ (ராம)

இராம பாணத்தின் காக்கும் திறத்தினை
என்னவெனத் தெரிவிப்பேனடா, ஓ மனமே!

(தன்) மனைவியை விரும்பும் இராவணனின் மூல
பலங்களினை மண் கௌவச் செய்யும்
இராம பாணத்தின் காக்கும் திறத்தினை
என்னவெனத் தெரிவிப்பேனடா, ஓ மனமே!

பின்னோன் களைத்த வேளை, வானோர் பகைவன்,
கொணரச் செய்து, சர்க்கரையைப் பகிர்ந்தளிக்கக்கண்டு,
புறப்படுன (படைகளுக்கு) இந்திரசித்து ஆணையிட,
(இதுதான்) சமயமென (படைகள்) புறப்பட, (அவ்வேளை)
(இராமன்) உறுதியுடன் நின்று, கோதண்டத்தின்
நாணொலியின் இடியினை எழுப்பி, தான்
(தனது) உற்ற துணையினை நோக்கினானடா;
தியாகராசனால் போற்றப்பெற்றோனாகிய
இராமனின் பாணத்தின் உண்மையான காக்கும்
திறத்தினை என்னவெனத் தெரிவிப்பேனடா,
ஓ மனமே!

பின்னோன் - இலக்குவன்
வானோர் பகைவன் - இராவணன்
உற்ற துணை - இலக்குவன்

Kannada

- ಪ. ರಾಮ ಬಾಣ ತ್ರಾಣ ಶೌರ್ಯ-
(ಮೇ)ಮನಿ ತೆಲುಪುದುರಾ ಓ ಮನಸಾ
ಅ. ಭಾಮ(ಕಾ)ಸಪಡು ರಾವಣ ಮೂಲ
ಬಲಮೂಲ ನೇಲ ಕೂಲ ಜೇಯು (ರಾ)

ಚ. ತಮ್ಮಡು ಬಡಲಿನ ವೇಳೆ ಸುರೆ ರಿಪು
ತೆಮ್ಮನಿ ಚಕ್ಕಿರೆ ಪ(ಇಜ್ಜೆ)ಯಗೆ ಕನಿ
ಲಿ(ಮ್ಮ)ನುಚುನು ಇ(ನ್ದ್ರ)ರಿ ಪಲ್ಕ
ಸಮಯ(ಮ್ಮ)ನಿ ಲೇವಗಾ
ಸಮ್ಮತಿತೋ ನಿಲಬಡಿ ಕೋದಣ್ಣಪು
ಜ್ಯಾ-ಘೋಷಮು(ಲ)ಶೆನುಲ ಜೇಸಿ ತಾ
ನೆಮ್ಮದಿ-ಗೆಲ ತೋಡುನು ಜೂಚೆನುರಾ
ನಿಜಮ್ಮಿನ ತ್ಯಾಗರಾಜ ನುತುಡಗು (ರಾ)

Malayalam

ಪ. ರಾಮ ಬ್ರಾಣ ತ್ರಾಣ ಘೃಣ್ಯ-
(ಮೇ)ಮನಿ ತೆಲುವುಪ್ಪುರಾ ಓ ಮನಸಾ
ಅ. ಭಾಮ(ಕಾ)ಸಪಡು ಬಾರಣ ಮಲ
ಬಲಮುಲ ನೇಲ ಕುಲ ಜೇಯು (ರಾ)
ಛ. ತಮ್ಮಡು ಬಡಲಿನ ವೇಳೆ ಸುರೆ ರಿಪು
ತೆಮ್ಮನಿ ಚಕ್ಕಿರೆ ಪ(ಇಜ್ಜೆ)ಯಗೆ ಕನಿ
ಲಿ(ಮ್ಮ)ನುಚುನು ಇ(ನ್ದ್ರ)ರಿ ಪಲ್ಕ
ಸಮಯ(ಮ್ಮ)ನಿ ಲೇವಗಾ
ಸಮ್ಮತಿತೋ ನಿಲಬಡಿ ಕೋದಣ್ಣಪು
ಜ್ಯಾ-ಘೋಷಮು(ಲ)ಶೆನುಲ ಜೇಸಿ ತಾ
ನೆಮ್ಮದಿ-ಗೆಲ ತೋಡುನು ಜೂಚೆನುರಾ
ನಿಜಮ್ಮಿನ ತ್ಯಾಗರಾಜ ನುತುಡಗು (ರಾ)

Assamese

ಪ. ಬಾಮ ಬಾಣ ತ್ರಾಣ ಶೌರ್ಯ-
(ಮೇ)ಮನಿ ತೆಲುವುಪ್ಪುರಾ ಓ ಮನಸಾ
ಅ. ಭಾಮ(ಕಾ)ಸಪಡು ಬಾರಣ ಮಲ
ಬಲಮುಲ ನೇಲ ಕುಲ ಜೇಯು (ರಾ)
ಛ. ತಮ್ಮಡು ಬಡಲಿನ ವೇಳೆ ಸುರೆ ರಿಪು
ತೆಮ್ಮನಿ ಚಕ್ಕಿರೆ ಪ(ಇಜ್ಜೆ)ಯಗೆ ಕನಿ
ಲಿ(ಮ್ಮ)ನುಚುನು ಇ(ನ್ದ್ರ)ರಿ ಪಲ್ಕ
ಸಮಯ(ಮ್ಮ)ನಿ ಲೇವಗಾ

সম্মতিতো নিলবডি কোদগুপু
জ্যা-ঘোষমু(ল)শনুল জেসি তা
নেস্মদি-গল তোড়নু জুচেনুৰা
নিজমৈন অ্যাগৰাজ নুতুডগু (ৰা)

Bengali

প. রাম বাণ ত্রাণ শৌর্য-
(মে)মনি তেলুপুদুরা ও মনসা
অ. ভাম(কা)সপডু রাবণ মূল
বলমূল নেল কূল জেয়ু (রা)
চ. তস্মুডু বডলিন বেল সুর রিপু
তেস্মনি চক্কের প(ঋগী)য়গ কনি
লে(স্ম)নুচুনু ই(ন্দ্ৰা)রি পঙ্ক
সময়(স্ম)নি লেবগা
সম্মতিতো নিলবডি কোদগুপু
জ্যা-ঘোষমু(ল)শনুল জেসি তা
নেস্মদি-গল তোড়নু জুচেনুরা
নিজমৈন অ্যাগরাজ নুতুডগু (রা)

Gujarati

પ. રામ બાણ ત્રાણ શૌર્ય-
(મે)મનિ તૈલુપુદુરા ઓ મનસા
અ. ભામ(કા)સપડુ રાવણ મૂલ
બલમૂલ નેલ કૂલ જેયુ (રા)
ચ. તમ્મુડુ બડલિન વેળ સુર રિપુ
તૈમ્મનિ ચક્કૅર પ(ઋગી)યગ કનિ
લૈ(મ્મ)નુચુનુ ઈ(ન્દ્રા)રિ પલ્ક
સમય(મ્મ)નિ લેવગા
સમ્મતિતાો નિલબડિ કોદગુપુ

જ્યા-ધોષમુ(લ)શનુલ જેસિ તા
નમ્મદિ-ગલ તોડુનુ જૂથનુરા
નિજમૈન ત્યાગરાજ ગુતુડગુ (રા)

Oriya

ପ. ରାମ ବାଣ ଦ୍ରାଣ ଗୌର୍-
(ମେ)ମନି ତେଲୁପୁରୁ ଓ ମନସା

ଅ. ଭାମ(କା)ସପତୁ ରାଞ୍ଜଣ ମୁଲ

ବଲମୁଲ ନେଲ କୁଲ ଜେୟୁ (ରା)

ଚ. ତମ୍ଭୁତୁ ବଡଲିନ ଖେଲ ସୁର ରିପୁ

ତେମ୍ଭନି ତକେର ପ(ଞ୍ଜୀ)ୟଗ କନି

ଲେ(ମ୍ଭ)ନୁତୁନୁ ଇ(ନ୍ଦ୍ରା)ରି ପଲକ

ସମୟ(ମ୍ଭ)ନି ଲେଞ୍ଜଗା

ସମ୍ଭତିତୋ ନିଲବତି କୋଦଣ୍ଡପୁ

ଜ୍ୟା-ଘୋଷମୁ(ଲ)ଗନୁଲ ଜେସି ତା

ନେମ୍ଭଦି-ଗଲ ତୋତୁନୁ ଜୁଚେନୁରା

ନିଜମୈନ ତ୍ୟାଗରାଜ ନୁତୁଡଗୁ (ରା)

Punjabi

ਪ. ਰਾਮ ਬਾਣ ਤ੍ਰਾਣ ਸ਼ੌਰਜ-

(ਮੇ)ਮਨਿ ਤੇਲੁਪੁਦੁਰਾ ਓ ਮਨਸਾ

ਅ. ਭਾਮ(ਕਾ)ਸਪਤੁ ਰਾਵਣ ਮੂਲ

ਬਲਮੂਲ ਨੇਲ ਕੂਲ ਜੇਯੁ (ਰਾ)

ਚ. ਤੱਮ੍ਹਤੁ ਬਡਲਿਨ ਵੇਲ ਸੁਰ ਰਿਪੁ

ਤੌਮਨਿ ਚੱਕੇਰ ਪ(ਵਚੀ)ਯਗ ਕਨਿ

ਲੇ(ਮਮ)ਨੁਚੁਨੁ ਇ(ਨਦ੍ਰਾ)ਰਿ ਪਲਕ

ਸਮਯ(ਮਮ)ਨਿ ਲੇਵਗਾ

ਸੱਮਤਿਤੋ ਨਿਲਬਡਿ ਕੋਦਣਡਪੁ

ਜਗਾ-ਘੋਸ਼ਮੁ(ਲ)ਸ਼ਨੁਲ ਜੇਸਿ ਤਾ
ਨੈਮਦਿ-ਗਲ ਤੋਡਨੁ ਜੁਚੇਨੁਰਾ
ਨਿਜਸੈਨ ਤਜਾਗਰਾਜ ਨੁਤੁਡਗੁ (ਰਾ)